

UCHWAŁA  
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 3 września 2018 r.

w sprawie regulaminów terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych  
ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie oraz ds. ustalenia wyników głosowania  
w obwodzie powołanych do przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów,  
sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborów wójtów,  
burmistrzów i prezydentów miast

Na podstawie art. 160 § 4 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. 2 Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, 1000 i 1349) oraz w związku z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. z 2015 r. poz. 1438 oraz z 2018 r. poz. 130) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się regulaminy terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie oraz ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie powołanych do przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, stanowiące załączniki nr 1 i 2 do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 sierpnia 2014 r. w sprawie regulaminów terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych powołanych do przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M. P. z 2014 r. poz. 789).

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący  
Państwowej Komisji Wyborczej

Wojciech Hermeliński

## REGULAMIN TERYTORIALNYCH KOMISJI WYBORCZYCH

§ 1. Terytorialna komisja wyborcza: wojewódzka, powiatowa, gminna (miejska) dzielnicowa, zwana dalej „komisją”, wykonuje swoje zadania określone w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, 1000 i 1349), zwanej dalej „Kodeksem wyborczym”, stosując się do wytycznych i innych uchwał oraz wyjaśnień Państwowej Komisji Wyborczej, a także wyjaśnień komisarza wyborczego.

§ 2. 1. Pracami komisji kieruje przewodniczący, który w szczególności:

- 1) czuwa nad wykonywaniem zadań komisji;
- 2) reprezentuje komisję na zewnątrz;
- 3) ustala projekt porządku obrad komisji, zwołuje jej posiedzenia i im przewodniczy;
- 4) podpisuje w imieniu komisji uchwały podjęte na posiedzeniach, w których uczestniczył, oraz pisma i inne dokumenty związane z działalnością komisji, z zastrzeżeniem spraw wymienionych w § 10.

2. W razie nieobecności przewodniczącego jego obowiązki pełni zastępca przewodniczącego komisji.

§ 3. 1. Komisja niezwłocznie po jej powołaniu zbiera się na pierwszym posiedzeniu, które zwołuje właściwy komisarz wyborczy, a organizuje odpowiednio marszałek województwa, starosta, wójt, burmistrz, prezydent miasta.

2. Na pierwszym posiedzeniu komisja:

- 1) wybiera ze swego składu przewodniczącego komisji, z wyłączeniem komisji, w których funkcję przewodniczącego pełni osoba wskazana przez komisarza wyborczego;
- 2) wybiera zastępcę przewodniczącego komisji;
- 3) omawia zadania i ustala tryb swojej pracy oraz obowiązki i uprawnienia osób wchodzących w jej skład;
- 4) ustala sposób niezwłocznego podania do publicznej wiadomości informacji o swoim składzie oraz o siedzibie i pełnionych dyżurach;
- 5) ustala działania związane z przyjmowaniem do zarejestrowania zgłoszeń list

kandydatów na radnych, a w przypadku gminnych (miejskich) komisji również kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta.

3. Wybory przewodniczącego komisji i oddzielnie jego zastępcy odbywają się w głosowaniu jawnym, chyba że członek komisji zażąda przeprowadzenia głosowania tajnego. W razie równej liczby głosów ponawia się głosowanie.

4. Do czasu wyboru przewodniczącego pierwszemu posiedzeniu przewodniczy najstarszy wiekiem członek komisji uczestniczący w posiedzeniu, z wyłączeniem komisji, w których funkcję przewodniczącego pełni osoba wskazana przez komisarza wyborczego.

§ 4. 1. Komisja zapoznaje się z wytycznymi i innymi uchwałami oraz wyjaśnieniami Państwowej Komisji Wyborczej dotyczącymi wykonywania jej zadań oraz na tej podstawie sporządza plan pracy.

2. Członkowie komisji mają obowiązek uczestniczenia w szkoleniach oraz posiedzeniach i innych pracach komisji, w szczególności związanych z rejestracją list kandydatów na radnych oraz kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta, a także ustalaniem wyników głosowania i wyników wyborów do rady oraz wyborów wójta, burmistrza, prezydenta miasta i ogłoszeniem ich w trybie określonym w Kodeksie wyborczym.

§ 5. 1. Komisja podejmuje rozstrzygnięcia w obecności co najmniej połowy swego składu, w tym przewodniczącego lub jego zastępcy.

2. Komisja podejmuje rozstrzygnięcia większością głosów. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego posiedzenia.

3. Rozstrzygnięcia komisji mogą mieć formę odrębnych uchwał bądź wpisów do protokołu.

§ 6. Komisja może przydzielić do wykonania określone czynności, wynikające z jej zadań, przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego, członkom komisji lub zespołom powoływanym w tym celu z jej składu.

§ 7. 1. Członkowie komisji uczestniczą w posiedzeniach i innych pracach komisji.

2. W razie niemożności wzięcia udziału w pracach komisji jej członek jest obowiązany powiadomić o tym, w miarę możliwości jeszcze przed posiedzeniem, przewodniczącego lub jego zastępcę.

3. Nieusprawiedliwione nieobecności stanowią podstawę do odwołania ze składu komisji jako przypadki niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków członka komisji.

§ 8. 1. W posiedzeniach może uczestniczyć komisarz wyborczy, dyrektor delegatury Krajowego Biura Wyborczego bądź wyznaczony przez niego pracownik, pracownicy urzędu obsługującego komisję, a także osoby zaproszone przez przewodniczącego komisji.

2. Na wniosek członka komisji komisja może postanowić, że posiedzenie lub jego część odbywa się wyłącznie z udziałem członków komisji.

§ 9. 1. Z posiedzenia komisji sporządza się protokół, w którym podaje się:

- 1) porządek obrad;
- 2) imiona i nazwiska uczestników;
- 3) zwięzłą treść wystąpień;
- 4) podjęte rozstrzygnięcia i ustalenia.

2. Do protokołu dołącza się podjęte uchwały oraz inne dokumenty.

3. Protokół podpisuje przewodniczący posiedzenia.

§ 10. 1. Wszyscy członkowie komisji obecni na posiedzeniu podpisują:

1) uchwały komisji podjęte w sprawach:

- a) odmowy przyjęcia zgłoszenia listy kandydatów na radnych oraz odmowy rejestracji zgłoszenia listy z powodu nieuzyskania ustawowo wymaganego poparcia wyborców (art. 430 w związku z art. 450 i art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego),
- b) wady zgłoszenia i odmowy rejestracji zgłoszenia listy kandydatów na radnych z powodu nieusunięcia wady zgłoszenia (art. 431 w związku z art. 450 i art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego),
- c) skreślenia kandydata z zarejestrowanej listy, uzupełnienia listy oraz unieważnienia rejestracji listy (art. 436 § 1-3 i 6 w związku z art. 450 i art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego);

2) inne dokumenty:

- a) protokoły rejestracji list kandydatów na radnych (art. 433 § 1 w związku z art. 450 i art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego),

- b) zestawienia wyników głosowania w okręgu wyborczym na poszczególne listy kandydatów na radnych oraz dokonany na ich podstawie podział mandatów w okręgach wyborczych (art. 442 § 1, art. 444 § 1 w związku z art. 450 i art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego),
- c) protokoły z wyborów do sejmików województw na obszarze powiatu (art. 468 § 1 Kodeksu wyborczego),
- d) protokoły z wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy (art. 445 § 1 w związku z art. 450 i art. 459 § 1 Kodeksu wyborczego).

2. Członkowie gminnej (miejskiej) komisji obecni na posiedzeniu ponadto podpisują:

1) uchwały komisji podjęte w sprawach:

- a) przyznania numerów zarejestrowanym listom kandydatów (art. 410 § 7 Kodeksu wyborczego),
- b) odmowy przyjęcia zgłoszenia kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz odmowy rejestracji kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta z powodu nieuzyskania ustawowo wymaganego poparcia wyborców, w przypadku wyborów przedterminowych, w których wybiera się tylko wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (art. 430 w związku z art. 470 i art. 478 § 4 Kodeksu wyborczego),
- c) wady zgłoszenia i odmowy rejestracji zgłoszenia kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta z powodu nieusunięcia wady zgłoszenia (art. 431 w związku z art. 470 Kodeksu wyborczego),
- d) skreślenia kandydata z listy kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz uzupełnienia listy kandydatów (art. 483 Kodeksu wyborczego);

2) inne dokumenty:

- a) protokoły rejestracji kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta (art. 480 § 2 Kodeksu wyborczego),
- b) protokoły wyników głosowania i wyniku wyborów wójta, burmistrza, prezydenta miasta (art. 488 § 2 Kodeksu wyborczego).

§ 11. Uchwały komisji i dokumenty, o których mowa w § 10, oraz – stosownie do decyzji przewodniczącego komisji – inne wydawane przez komisję dokumenty

opatrywane są pieczęcią komisji.

§ 12. Komisja niezwłocznie bada każdą skargę na działalność obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania oraz ds. ustalenia wyników głosowania, występuje o usunięcie stwierdzonych uchybień oraz zawiadamia pisemnie skarżącego, i w miarę potrzeby komisarza wyborczego, o rozstrzygnięciu i czynnościach podjętych w związku ze skargą.

§ 13. 1. Komisja współdziała z komisarzem wyborczym oraz dyrektorem delegatury Krajowego Biura Wyborczego przy ustalaniu zasad i sposobu wykonywania zadań wyborczych oraz zapewnieniu obsługi administracyjnej komisji odpowiednio przez marszałka województwa, starostę, wójta, burmistrza, prezydenta miasta.

2. Komisja współdziała w wykonywaniu zadań wyborczych z urzędnikiem wyborczym oraz odpowiednio z marszałkiem województwa, starostą, wójtem, burmistrzem, prezydentem miasta.

§ 14. 1. Na żądanie Państwowej Komisji Wyborczej lub komisarza wyborczego oraz osób upoważnionych przez te organy wyborcze komisja udziela informacji o wykonywaniu swoich zadań i udostępnia dokumenty oraz materiały w tym zakresie.

2. Komisja może zwracać się do komisarza wyborczego lub, za jego pośrednictwem, do Państwowej Komisji Wyborczej o udzielenie wyjaśnień.

§ 15. W przypadku konieczności zmiany w składzie komisji jej przewodniczący niezwłocznie powiadamia o tym komisarza wyborczego.

REGULAMIN OBWODOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH  
DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBWODZIE  
ORAZ DS. USTALENIA WYNIKÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE

§ 1. Obwodowe komisje wyborcze ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie oraz ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, zwane dalej „komisjami”, wykonują swoje zadania określone w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, 1000 i 1349), zwanej dalej „Kodeksem wyborczym”, stosując się do wytycznych i innych uchwał oraz wyjaśnień Państwowej Komisji Wyborczej, komisarza wyborczego. W razie wątpliwości komisja może się zwracać o dodatkowe wyjaśnienia do komisarza wyborczego.

§ 2. 1. Pracami komisji kieruje, zwołuje jej posiedzenia i im przewodniczy przewodniczący komisji.

2. W razie nieobecności przewodniczącego jego obowiązki pełni zastępca przewodniczącego komisji.

§ 3. 1. Komisja niezwłocznie po jej powołaniu zbiera się na pierwszym posiedzeniu, które zwołuje właściwy komisarz wyborczy, a organizuje urzędnik wyborczy przy pomocy właściwego urzędu gminy.

2. Na pierwszym posiedzeniu komisja:

- 1) wybiera ze swego składu przewodniczącego komisji oraz jego zastępcę;
- 2) omawia swoje zadania i tryb pracy, a także obowiązki i uprawnienia osób wchodzących w jej skład.

3. Wybory przewodniczącego komisji i oddzielnie jego zastępcy odbywają się w głosowaniu jawnym, chyba że członek komisji zażąda przeprowadzenia głosowania tajnego. W razie równej liczby głosów ponawia się głosowanie.

4. Do czasu wyboru przewodniczącego pierwszemu posiedzeniu komisji przewodniczy najstarszy wiekiem członek komisji uczestniczący w posiedzeniu.

5. Komisja zapoznaje się z wytycznymi i innymi uchwałami oraz wyjaśnieniami Państwowej Komisji Wyborczej:

- 1) obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie – w szczególności dotyczącymi przeprowadzenia głosowania,
- 2) obwodowa komisja wyborcza ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie

- w szczególności dotyczącymi ustalenia wyników głosowania
- oraz na tej podstawie sporządza plan pracy.

6. Obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie ustala zadania do dnia wyborów, w tym związane z przygotowaniem lokalu wyborczego, odbiorem i zabezpieczeniem kart do głosowania, formularzy protokołu, spisu wyborców, pieczęci komisji, obwieszczeń i innych materiałów. Zadania te obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie wykonuje we współdziałaniu z urzędnikiem wyborczym oraz urzędem gminy.

§ 4. 1. Obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie Komisja podejmuje rozstrzygnięcia w obecności co najmniej połowy swego składu, w tym przewodniczącego lub jego zastępcy, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Od chwili rozpoczęcia głosowania aż do jego zakończenia w lokalu wyborczym muszą być równocześnie obecni członkowie obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie w liczbie stanowiącej co najmniej  $\frac{2}{3}$  jej pełnego składu, w tym przewodniczący komisji lub jego zastępca.

3. Wszystkie czynności obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie wykonywane są wspólnie przez członków komisji w liczbie stanowiącej co najmniej  $\frac{2}{3}$  jej pełnego składu, w tym przewodniczącego lub jego zastępcy.

4. Rozstrzygnięcia komisji mogą mieć formę odrębnych uchwał bądź wpisów do protokołu.

5. Uchwały podpisuje przewodniczący posiedzenia.

§ 5. Komisja podejmuje rozstrzygnięcia większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego posiedzenia.

§ 6. 1. Z posiedzenia komisji sporządza się protokół, w którym podaje się:

- 1) porządek obrad;
- 2) imiona i nazwiska uczestników;
- 3) podjęte rozstrzygnięcia i ustalenia.

2. Do protokołu dołącza się podjęte uchwały.

3. Protokół podpisuje przewodniczący posiedzenia.

§ 7. 1. Protokół głosowania w obwodzie oraz kopie protokołu głosowania w obwodzie

podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, obecne przy ich sporządzaniu.

2. Protokół przekazania przez przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie przewodniczącemu obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie:

- 1) spisu wyborców,
- 2) urny wyborczej wraz ze znajdującymi się w niej kartami do głosowania,
- 3) egzemplarzy protokołu głosowania w obwodzie,
- 4) niewykorzystanych kart do głosowania,
- 5) aktów pełnomocnictwa do głosowania,
- 6) innych dokumentów, w tym uchwał komisji lub zarządzeń jej przewodniczącego, dotyczących przebiegu głosowania,
- 7) pieczęci komisji,

o którym mowa w art. 70 § 1b Kodeksu wyborczego, podpisują wszyscy obecni przy przekazaniu członkowie każdej z tych komisji, w tym obowiązkowo przewodniczący obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie oraz przewodniczący obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie.

3. Uchwały obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie lub zarządzenia jej przewodniczącego, dotyczące ustalenia wyników głosowania, wpisuje się do protokołu głosowania w obwodzie. W razie braku miejsca na formularzu protokołu, dołącza się je jako załączniki do protokołu. Do protokołu głosowania w obwodzie dołącza się także uchwały obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie lub zarządzenia jej przewodniczącego, dotyczące przebiegu głosowania.

4. Uchwały, protokół, o którym mowa w ust. 2, protokoły głosowania i inne dokumenty komisji oraz wydawane karty do głosowania opatrywane są pieczęcią komisji.

§ 8. Komisja udziela informacji o wykonywaniu swoich zadań i udostępnia dokumentację członkom Państwowej Komisji Wyborczej oraz komisarzowi wyborczemu, a także osobom przez nie upoważnionym.

§ 9. 1. Członkowie komisji mają obowiązek uczestniczenia w szkoleniach oraz posiedzeniach i innych pracach komisji, w szczególności członkowie obwodowej komisji wyborczej:

- 1) ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie – w przeprowadzeniu głosowania;
- 2) ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie – w ustaleniu jego wyników.

2. W razie niemożności wzięcia udziału w pracach komisji, zwłaszcza w dniu wyborów, członek komisji powinien jak najwcześniej zawiadomić o tym przewodniczącego komisji.

§ 10. Obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie i obwodowa komisja wyborcza ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie współdziała w wykonywaniu swoich zadań odpowiednio z wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) oraz urzędnikiem wyborczym.

§ 11. W przypadku konieczności dokonania zmiany w składzie komisji, jej przewodniczący niezwłocznie powiadamia o tym komisarza wyborczego, za pośrednictwem urzędnika wyborczego, a gdy nie jest to możliwe – bezpośrednio.